

ACTUALITZACIÓ DE L'ESTAT DE LA SEQUERA I PROPOSTES D'ACTUACIÓ

 **GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Transició Ecològica

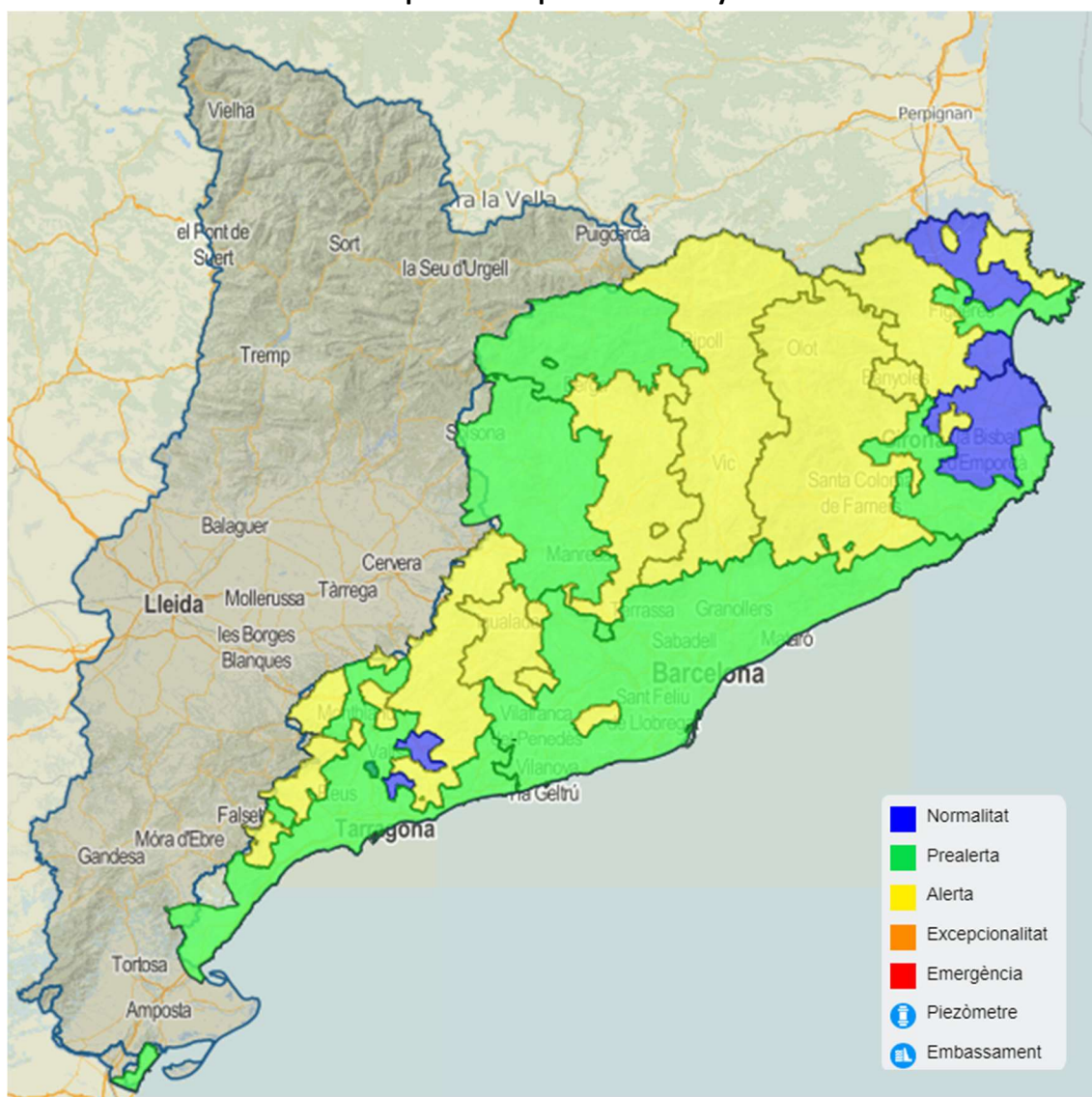
Sílvia Paneque i Joaquim Paladella

2 de setembre de 2022

ACTUALITZACIÓ DE L'ESTAT DE LA SEQUERA - DIAGNOSI

En l'actualitat, un de cada quatre municipis de Catalunya pateix restriccions d'aigua per la sequera. Recentment, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) ha ampliat fins a 279 els municipis en alerta hidrològica¹. Els darrers municipis que s'han afegit a la llista de zones amb limitacions d'aigua, sumen un total de 129 pertanyents a les unitats de l'Empordà, Banyoles, la Serralada Transversal i Prades-Llaberia. Globalment, la situació d'alerta afecta una població de 683.000 habitants, el 9% de la població catalana, amb algunes limitacions en l'ús d'aigua, principalment en usos agrícoles, industrials i lúdics.

Mapa de la sequera a Catalunya

Font: Agència Catalana de l'Aigua, el visor de la sequera

¹ RESOLUCIÓ ACC/2584/2022, de 19 d'agost, del director de l'Agència Catalana de l'Aigua, per la qual es modifiquen els estats de sequera pluviomètrica de sis unitats d'explotació i els estats de sequera hidrològica de cinc unitats d'explotació.

A més, continuen en alerta l'aqüífer de Carme Capellades (afecta 15 municipis de l'Anoia i un de l'Alt Penedès), la capçalera del Ter (63 municipis), el mig Llobregat (34 municipis) i l'Anoia-Gaià (38 municipis), mentre que el sistema Ter Llobregat, del que depèn l'àrea metropolitana de Barcelona, segueix en l'escenari de prealerta (al 39% de la seva capacitat), així com l'embassament de Darnius Boadella (al 36%). Només 3 unitats de la conca fluvial de Catalunya segueixen en situació de normalitat, incloent les unitats de l'aqüífer del Baix Ter i el Fluvià Muga.

Amb els embassaments de les conques internes per sota del 40% (al 39%, segons la dada actualitzada el 30 d'agost), la situació és molt complicada. Estem a la meitat de la mitjana de reserves d'aigua dels últims 10 anys.

Estat de les reserves d'aigua a les conques internes de Catalunya

Font: Agència Catalana de l'Aigua, el visor de la sequera

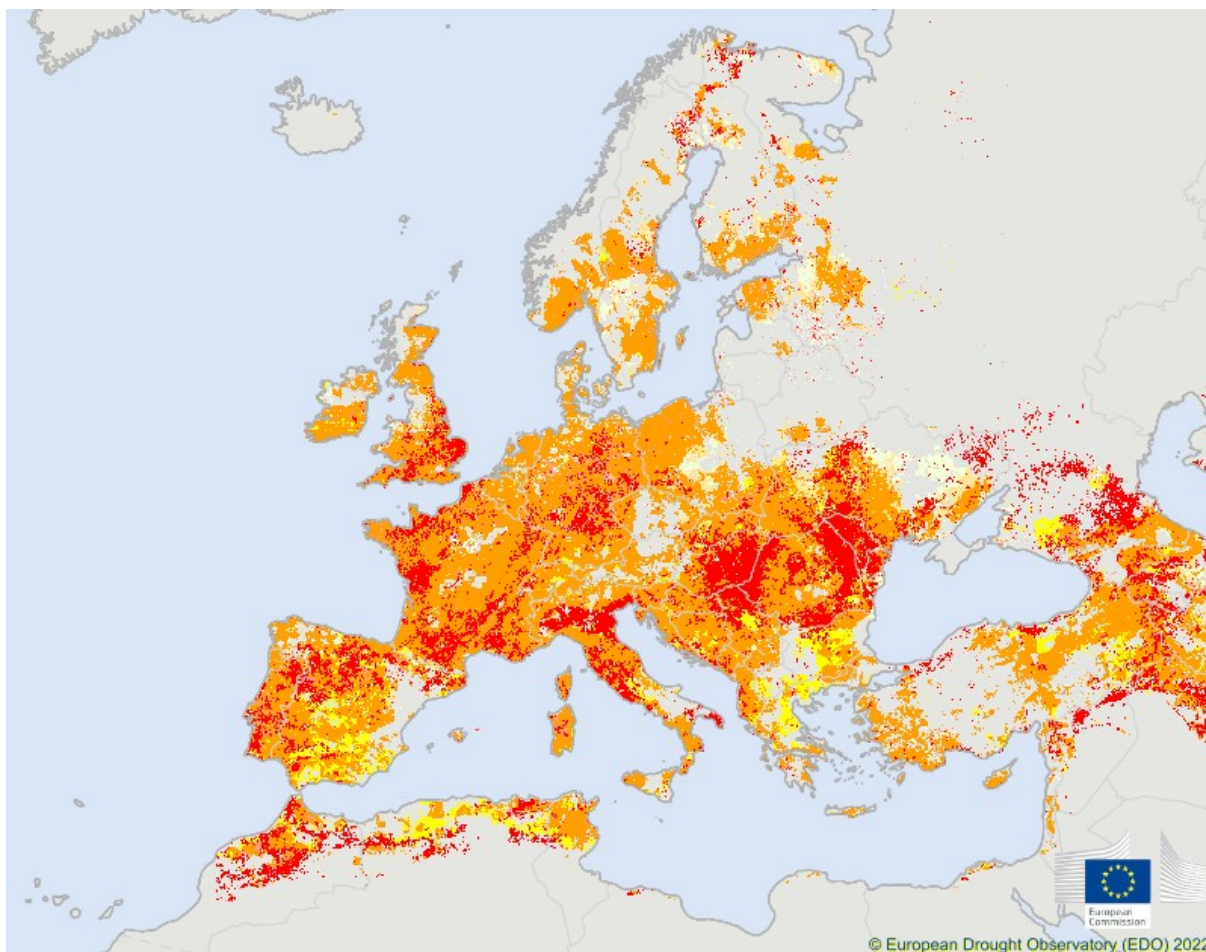
Durant el 2022, el Govern ha emès 6 resolucions vinculades a la sequera, la primera el mes de gener². Les dessaladores han funcionat al 90%, sinó podríem estar 6 punts per sota en reserves d'aigua. El decret de sequera és necessari però no suficient. Cal planificar les infraestructures i accions necessàries per assegurar els recursos hídrics a Catalunya. La darrera gran inversió en infraestructures vinculades a la gestió de l'aigua és del 2009.

No es tracta d'una situació homogènia. Les conques interiors estan més afectades que les de la zona costanera, qüestió a tenir en compte a l'hora de pensar infraestructures que assegurin els recursos hídrics suficients. Tampoc es tracta d'una situació conjuntural. El canvi climàtic ha suposat canvis en els patrons de precipitació amb fenòmens climatològics més violents i, alhora, en l'evaporació per l'augment de la temperatura al planeta. Catalunya es veu especialment afectada en tant que el Mediterrani s'escalfa un 20% més ràpid que la mitjana mundial, però es tracta d'una situació que afecta a tota Europa.

² RESOLUCIÓ ACC/97/2022, de 24 de gener, del director de l'Agència Catalana de l'Aigua, per la qual es declara l'entrada en estat de sequera pluviomètrica severa de la Unitat d'Explotació 16 Mig Llobregat.

Segons un informe emès el mes d'agost de l'Observatori Europeu de la Sequera³, un organisme que depèn de la Comissió Europea, el 47% de la Unió Europea es troba en condicions d'alerta, és a dir, que les precipitacions han estat inferiors a les habituals i la humitat del sòl és deficitària, i el 17% en alerta per la pitjor sequera que ha conegut el territori de la UE en els últims 500 anys. La sequera s'ha agreujat durant el mes d'agost, ha avançat per tot el continent i està provocant greus perjudicis, especialment als països del sud i el centre.

Mapa de la sequera a Europa

Font: Observatori Europeu de la Sequera (EDO) 2022

Aquestes condicions climatològiques també afavoreixen els incendis forestals, com els que aquest estiu han cremat al sud del continent. A Catalunya han cremat prop de 7.000 hectàrees. La previsió és que a la regió euromediterrània occidental es donin condicions més càlides i seques de l'habitual en els pròxims mesos, fins al novembre del 2022.

L'afectació sobre l'agricultura, l'augment en el risc d'incendis, la generació hidroelèctrica i modificacions en la biodiversitat són les principals conseqüències de la sequera. Les tensions

³ <https://statics.cma.cat/multimedia/pdf/6/0/1661415514806.pdf>

hídriques i tèrmiques empitjoren significativament les perspectives negatives anteriors sobre els rendiments dels cultius d'estiu, tal com es va informar al Butlletí JRC MARS d'agost de 2022⁴. Les previsions actuals de rendiment del blat de moro, la soja i el gira-sol en gra a nivell de la UE són, respectivament: un 16%, un 15% i un 12% per sota de la mitjana de 5 anys. El greu dèficit de precipitació ha afectat gairebé tots els rius d'Europa, afectant el sector energètic tant per a la generació d'energia hidroelèctrica com per als sistemes de refrigeració d'altres centrals elèctriques, així com per al transport fluvial.

---

⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127964>

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

El 4 de març, el Govern Alternatiu de Catalunya va acordar un document amb propostes per combatre la sequera⁵, per tal de millorar la resiliència dels recursos hídrics a Catalunya, amb mesures pensades per enquadrar-se al Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya i el seu Programa de mesures 2022-2027, que segueix en fase d'elaboració.

En concret, es proposava:

- L'ampliació de les infraestructures de regeneració, reutilització i dessalació d'aigua, incloent l'ampliació de la dessaladora de Tordera amb el doble objectiu d'impulsar l'increment de la garantia d'aigua al sistema Ter – Llobregat, on es concentra el gruix de la demanda d'aigua per a abastament de més de 5 milions d'habitants, i de garantir el compliment de l'Acord de la Taula del Ter, reduint progressivament les extraccions del riu Ter cap a l'àrea de Barcelona. Es tracta d'una ampliació pressupostada en 220 milions d'euros⁶. D'una altra banda, cal assegurar una tercera planta dessaladora a la conca del Foix. En total, suposaria una inversió de 358 milions d'euros.
- Posar en marxa un programa de millora en els sistemes de reg, aprofitant els fons europeus *Next Generation*.
- Impulsar la transformació digital i millora de les xarxes de distribució de l'aigua per tal de reduir la mitjana de pèrdues d'aigua, que ara és d'un 15%.
- La millora de les infraestructures en alta, incloent l'opció de valoritzar els fangs i residus de les EDARS i de l'aprofitament d'energia fotovoltaica pel consum de les pròpies plantes.
- Una política de gestió i planificació dels boscos que podria permetre utilitzar la biomassa com a font de renovables i alhora disminuir el risc d'incendis.
- Una actualització urgent de la Xarxa de Radars a Catalunya per modernitzar la predicció de fenòmens meteorològics extrems.
- Posar en marxa de manera urgent el Comitè d'Experts en Canvi Climàtic i, en concret, nomenar un dels seus membres, encara pendent, i assignar el pressupost corresponent. És un dels grups de treball que poden aportar informes i dades científiques que siguin la base de les polítiques preventives, d'adaptació i mitigació del canvi climàtic, incloent el cicle de l'aigua.

---

⁵ <https://www.socialistes.cat/actualitat/politiques-per-combatre-la-sequera/>

⁶ <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/407022/govern-inicia-primers-tramits-ampliar-dessalinitzadora-tordera>

Amb l'agreujament de l'estat de la sequera a Catalunya, ara es proposen un conjunt de noves mesures de caràcter urgent.

PROPOSTES PER MILLORAR L'EFICIÈNCIA EN EL CONSUM

Mesures de suport als ens locals:

- Ampliar l'objecte de les subvencions actuals destinades a cofinançar les despeses extraordinàries realitzades pels ens locals i generades pel transport d'aigua destinada al consum domèstic mitjançant vehicles cisterna, per tal de que els ajuntaments puguin subvencionar extracció d'aigua de pou o connexions a xarxa.
- Fomentar la connexió dels municipis que depenen de recursos propis a xarxes supramunicipals que garanteixin fer front a la demanda dels diferents usos en períodes d'escassetat. La manca de connexions supramunicipals per a l'abastament d'aigua d'un bon nombre de municipis de Catalunya està afectant de forma important la seva garantia de subministrament, de forma que cal complementar els recursos d'aigua a la població amb cisternes.

Ampliació de les xarxes en alta de:

- Consorci d'Aigües de Catalunya (CAT):
  - Priorat, Conca de Barberà
  - Connexió a municipis del Baix Camp; Alforja, Les Borges del Camp, Botarell,...
- Aigües del Ter Llobregat (ATL):
  - Connexió a municipis sense connexió a la xarxa en alta del Vallès Occidental (Vacarisses, Rellinars, etc.), Oriental i Moianès (Castellterçol, Castellcir, Sant Quirze de Safaja) i Penedès (Sant Quintí de Mediona, Port d'Armentera...).
  - Connexió a la xarxa de municipis de l'aquífer Carme Capellades i Baix Anoia (Piera, Masquefa...).
- Consorci de la Costa Brava (CCB):
  - Connexió a municipis com la Jonquera, Portbou, i extensió a municipis de l'Empordà.

Mesures de suport als agricultors:

- Incentivar amb línies de subvenció la modernització de regs amb tecnologia degoteig, a pressió o aspersió, que milloren l'eficàcia i aprofitament de l'aigua. Caldria acompanyar aquesta mesura amb una orientació clara del tipus de cultius, és a dir d'una política agrària clara, inexistent els últims anys.

- Línies de subvenció per les inversions de substitució de reg amb aigua regenerada. Amb les inversions previstes per la Conselleria en el Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya 2022-2027 no s'arribarà ni a un terç del total que es podria regar amb aigua regenerada.
- Línies de subvenció i agilització en el tràmit d'energies renovables per les instal·lacions de bombament en els punts de captació d'aigua pel reg.

PROPOSTES EN L'ÀMBIT DE LES INFRAESTRUCTURES

Existeixen una sèrie d'infraestructures finalitzades entre els anys 2008 i 2012 que, amb petites actuacions de recepció i posada en marxa, podrien generar estalvi de l'aigua en capçalera per substitució d'aigua regenerada i, alhora, incrementar el cabal ecològic del riu Llobregat.

- Posada en marxa de la EDR de Sant Boi de Llobregat i bombament Can Soler (31 hm³/any d'estalvi equivalent a dos mesos de consum).
- Adequació ETAP Sant Feliu de Llobregat i neteja de pous de barrera hidràulica (25,2 hm³/any recurs addicional al sistema).
- Milliores sistema ultrafiltració i tractament secundari de la Depuradora del Prat per assegurar aigua pre-potable a la ERA del Prat (90 hm³/any).
- Accions d'interconnexió de xarxes i aportacions d'aigua extraordinària en casos d'emergència.

Atenent a la publicació del nou Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya 2022-2027, la Conselleria fixa una sola estratègia basada en les dessaladores, amb el consum energètic que implica i sense tenir en compte les avantatges d'introduir l'aigua regenerada en diferents usos industrials i agrícoles. Proposem, doncs, incloure inversions que augmentin la capacitat de regeneració d'aigua amb els beneficis econòmics i ambientals que suposa.

La depuradora del Besòs és la que tracta el volum més gran d'aigua (120 hm³/any) que va a parar al mar sense cap aprofitament.

- Disposar d'aigua regenerada a Besòs projecte que podria optar a tenir finançament dels Fons *Next Generation* amb col·laboració público-privada).
- Incrementar la capacitat ETAP Besos.
- Recuperació pous Estrelles i radials Martorell.
- Ampliació dessaladora de Tordera fins a 80 hm³/any (inclòs a la planificació de l'ACA).
- Nova dessaladora de Cunit-Cubelles.
- Nova dessaladora a la Costa Brava.